

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 19 listopada 2014 r.

Nr posiedzenia: 68

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Andrzej Person.

- Porządek posiedzenia:**
1. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat projektu „Rządowego Programu Współpracy z Polską Diasporą w latach 2015–2020”.
 2. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat założeń i regulaminu konkursu „Współpraca z Polonią i z Polakami za granicą w 2015 r.”.
 3. Sprawy różne.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Barbara Borys-Damięcka, Leszek Czarnobaj, Mieczysław Gil, Stanisław Gogacz, Marek Konopka, Andrzej Person, Janina Sagatowska, Piotr Zientarski,
- goście:
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
 - podsekretarz stanu Tomasz Orłowski,
 - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Joanna Kozińska-Frybes,
 - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Wojciech Tyciński,
 - Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”:
 - prezes zarządu Janusz Skolimowski,
 - Telewizja Polska SA:
 - członek zarządu Telewizji Polskiej S.A. Bogusław Piwowar,
 - dyrektor TVP Polonia Łukasz Kardas,
 - Kancelaria Senatu:
 - dyrektor Gabinetu Marszałka Senatu Artur Kozłowski,
 - dyrektor Biura Analiz i Dokumentacji Agata Karwowska-Sokołowska,
 - zastępca dyrektora Biura Analiz i Dokumentacji Romuald Łanczkowski.

Ad 1. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Tomasz Orłowski zaprezentował projekt „Rządowego Programu Współpracy z Polską Diasporą w latach 2015–2020”. Projekt został przyjęty przez Międzyresortowy Zespół ds. Polonii i Polaków za Granicą 30 października br. Wiceminister Tomasz Orłowski zwrócił uwagę na to, że od czasu przyjęcia w 2007 r. ostatniego „Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą” zaszło wiele istotnych zmian w życiu politycznym, ekonomicznym i społecznym.

W związku z tym w polityce polonijnej pojawiły się również nowe wyzwania. Przekazany do konsultacji projekt „Rządowego Programu Współpracy z Polską Diasporą w latach 2015–2020” diagnozuje aktualną sytuację Polonii i Polaków za granicą, a także określa główne kierunki, zasady i formy współpracy państwa polskiego ze środowiskami polonijnymi. Wśród strategicznych celów wymienia się w programie:

- 1) wspieranie nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce we wszystkich formach organizacyjnych – w szkołach publicznych obcych państw, w szkołach społecznych oraz szkolnych punktach konsultacyjnych na wszystkich etapach edukacji;
- 2) zapewnienie możliwości uczestniczenia w kulturze narodowej; umacnianie polskiej tożsamości;
- 3) wzmacnianie pozycji środowisk polskiej diaspory poprzez podnoszenie efektywności ich działania, wzrost aktywności w życiu publicznym w krajach zamieszkania oraz popularyzowanie wiedzy o przysługujących prawach;
- 4) wspieranie powrotów Polaków do kraju; tworzenie zachęt do osiedlania się w Polsce osób polskiego pochodzenia;
- 5) rozwój kontaktów – młodzieżowych, naukowych, kulturalnych, gospodarczych, sportowych oraz współpracy samorządów – z Polską.

Załącznik do programu stanowi wykaz zadań realizowanych przez poszczególne organy administracji rządowej, który co dwa lata będzie aktualizowany. Instytucje administracji rządowej będą zobowiązane do składania do MSZ sprawozdań z realizacji programu. Na tej podstawie powstanie zbiorcze sprawozdanie, które zostanie przedłożone do akceptacji Międzyresortowemu Zespołowi ds. Polonii i Polaków za Granicą.

Projekt „Rządowego Programu Współpracy z Polską Diasporą w latach 2015–2020” jest dostępny na stronie internetowej resortu spraw zagranicznych. Jego konsultacja z parlamentem, środowiskami polonijnymi oraz z organizacjami pozarządowymi potrwa do 31 grudnia br.

W trakcie dyskusji senatorowie odnieśli się negatywnie do zaproponowanego w projekcie programu terminu „diaspora”, który miałby zastąpić powszechnie obecnie używane określenie „Polonia i Polacy za granicą”.

Senator Barbara Borys-Damięcka poparła deklarację resortu dotyczącą rozszerzenia współpracy z niezrzeszonymi, ale aktywnymi środowiskami polonijnymi, w tym młodzieżowymi. Wyraziła nadzieję, że placówki dyplomatyczno-konsularne będą również realizowały tę politykę.

Senator Andrzej Person wyraził opinię, że polityka państwa polskiego powinna w większym stopniu wspierać zaangażowanie w życie społeczne i polityczne Polaków w krajach zamieszkania. W trybie pilnym należałoby się także zająć narastającym problemem demograficznym.

W odpowiedzi wiceminister zapewnił komisję, że resort weźmie pod uwagę opinie przekazane w ramach konsultacji, w tym również dotyczące nazewnictwa zaproponowanego w projekcie programu.

Ad 2. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Tomasz Orłowski przedstawił główne założenia, regulamin oraz harmonogram kolejnej edycji konkursu „Współpraca z Polonią i z Polakami za granicą w 2015 r.”. Jak poinformował, w 2015 r. MSZ ma do dyspozycji łącznie 62,5 mln zł, z czego 21,3 mln przeznaczy na kontynuację tzw. dwuletnich projektów modułowych oraz 9,5 mln zł przekaze do dyspozycji Ministerstwa Edukacji Narodowej na doskonalenie nauczycieli polskich za granicą i organizację kolonii letnich dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia z zagranicy. Pozostała kwota w wysokości 31,7 mln zł zostanie rozdystrybuowana w trybie konkursowym MSZ.

Konkurs MSZ w 2015 r. obejmuje pięć priorytetowych obszarów tematycznych:

- 1) nauczanie języka polskiego, w języku polskim i o Polsce – 12,5 mln zł;
- 2) media polonijne – 6,4 mln zł;

- 3) infrastruktura polonijna – 11,5 mln zł;
- 4) pozycja środowisk polskich w krajach zamieszkania – 13,8 mln zł;
- 5) więzi i kontakty z Polską – 8,8 mln zł.

W stosunku do lat poprzednich najważniejsze modyfikacje założeń konkursu to m.in. przesunięcie 7,5 mln zł do MEN na kolonie letnie, konieczność załączenia listu intencyjnego od środowiska polonijnego, potwierdzającego celowość projektu, obowiązek udokumentowania doświadczenia współpracy z Polakami za granicą, zwiększenie środków przeznaczonych na projekty regrantingowe i jednocześnie obniżenie do 40 tys. zł limitu dofinansowania projektów. Na stronie internetowej MSZ zamieszczono listę polskich organizacji współpracujących ze środowiskami polonijnymi, która może być pomocna przy poszukiwaniu partnerów do projektu. Na zakończenie wiceminister Tomasz Orłowski poinformował, że wnioski konkursowe można składać w terminie do 6 grudnia br., a ogłoszenie wyników konkursu przewidziano do końca lutego 2015 r.

Ad 3. W ramach spraw różnych przewodniczący przypomniał, że o godz. 14.00 odbędzie się uroczyste otwarcie zorganizowanej z inicjatywy komisji w gmachu Senatu wystawy pt. „Śląscy Teksańczycy wczoraj i dziś”. Poinformował również, że najbliższe posiedzenie komisji odbędzie się 2 grudnia br.